

**Forenklet melding om foretakssammenslutning,
jf. konkurranseloven § 18 første ledd og forskrift om melding av
foretakssammenslutninger § 3 første ledd nr. 3 bokstav b**

Stangeland Gruppen AS
Jærentreprenør AS
AS Betong
Betongvirksomheten til Jærentreprenør

Oslo, 20. oktober 2023

Konfidensielle opplysninger er markert med **grønn bakgrunn**

Konfidensielt
Inneholder forretningshemmeligheter

1. INVOLVERTE FORETAK

1.1 Stangeland Gruppen

Navn: Stangeland Gruppen AS
Org. nr.: 916 193 416
Adresse: Sandnesvegen 80, 4051 Sola

Representert av:

Navn: CMS Kluge Advokatfirma AS
Kontaktperson: Henrik Nordling / Alida Masvie Hovland
Adresse: Postboks 1548 Vika, 0117 Oslo
Telefon: +47 966 25 414 / +47 902 91 952
E-post: henrik.nordling@cms-kluge.com / alida.masvie.hovland@cms-kluge.com

1.2 Jærentreprenør AS

Navn: Jærentreprenør AS
Org. nr.: 995 817 969
Adresse: Opstadvegen 643, 4360 Varhaug

Representert av:

Navn: CMS Kluge Advokatfirma AS (se over)

1.3 AS Betong

Navn: AS Betong
Org. nr.: 828 855 832
Adresse: Dreierveien 25, 4321 Sandnes

Representert av:

Navn: CMS Kluge Advokatfirma AS (se over)

1.4 Betongvirksomheten til Jærentreprenør

Navn: Jærentreprenør Anlegg AS / Jærentreprenør Betong AS
Org. nr.: 930 022 837 / [organisasjonsnummer foreligger ikke p.t.]
Adresse: Opstadvegen 643, 4360 Varhaug

Representert av:

Navn: CMS Kluge Advokatfirma AS (se over)

2. BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGENS ART

- (1) Foretakssammenslutningen består av at Stangeland Gruppen AS (*Stangeland*) og Jærentreprenør AS (*Jærentreprenør*) etablerer et felleseid selskap (*Newco AS*) der de eier 50

% hver av aksjene. Newco AS skal deretter inngå en aksjekjøpsavtale med Havblå AS, som også eier Jærentreprenør AS, om kjøp av alle aksjene i det nylig utfisjonerte selskapet Jærentreprenør Betong AS og Jærentreprenør Anlegg AS (samlet omtalt som **Betongvirksomheten til Jærentreprenør**), og med Stangeland Gruppen AS om kjøp av alle aksjene i Soma 1 AS, herunder AS Betong. AS Betong og Betongvirksomheten til Jærentreprenør vil i det følgende bli samlet omtalt som **Partene**.

- (2) Foretakssammenslutningen innebærer dermed at Stangeland og Jærentreprenør etablerer felleskontroll i et nytt joint venture selskap hvor betongvirksomheten til Stangeland og Jærentreprenør samles.
- (3) I lys av de involverte foretakenes samlede omsetning i Norge (jf. punkt 5), utløser foretakssammenslutningen meldeplikt til Konkurransetilsynet, jf. konkurranseloven § 18.

3. VILKÅRENE FOR FORENKLET MELDING ER OPPFYLT

- (4) Både Stangeland og Jærentreprenør er aktive i henholdsvis bygg- og anleggsmarkedet i Norge. Foretakssammenslutningen fører dermed til en horisontal overlapp. I tråd med markedsbeskrivelsen i punkt 6 og konkurranseanalysen i punkt 7, vil Transaksjonen likevel ikke føre til at partene får en markedsandel på mer enn 20 %.
- (5) På det nasjonale byggmarkedet og det nasjonale anleggsmarkedet vil Partenes samlede markedsandel være [REDACTED]. Selv på det snevreste markedet for betongarbeider for byggeprosjekter i Rogaland og betongarbeider for anleggsprosjekter i Rogaland, vil Partenes samlede markedsandel være på henholdsvis [REDACTED] og [REDACTED].
- (6) Vilklårene for å inngi forenklet melding er dermed oppfylt, jf. meldepliktforskriften § 3 første ledd nr. 3 bokstav b.

4. BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAK OG FORETAK I SAMME KONSERN

4.1 Stangeland-konsernet

4.1.1 Stangeland Gruppen AS

- (7) Stangeland-konsernet er et familieeid konsern som ble etablert i 1959 som per august 2023 teller totalt 903 ansatte. Bedriften er i dag engasjert i flere områder innenfor entreprenør- og anleggsvirksomhet, i tillegg til utleie av fast eiendom og deltakelse i andre selskaper. Bedriften er organisert som et konsern hvor Stangeland Gruppen AS er konsernspissen.
- (8) Størsteparten av selskapets aktivitet og virksomhet foregår i de to datterselskapene Stangeland Maskin AS og Crane Norway Group ([REDACTED]).

4.1.2 Stangeland Maskin AS

- (9) Stangeland Maskin AS driver anleggsvirksomhet fra sitt kontor på Sola i Rogaland. Selskapet tilbyr en rekke anleggstjenester, herunder grunnarbeid, riving, fundamentering, bergarbeid, sprenging, veibygging m.m.

4.1.3 Stangeland Brukt AS

- (10) Stangeland Brukt AS ble etablert i 2009 og omsetter brukte anleggsmaskiner og anleggsutstyr. Aktiviteten er relativt lav p.t., da markedsmulighetene er vesentlig volatile.

4.1.4 Stangeland og Birkeland Holding AS

- (11) Stangeland og Birkeland Holding AS eies av KPB Industrier AS (40 %) og Stangeland Gruppen AS (60 %). Selskapet har ingen ansatte. Selskapet eier 100 % av aksjene i Ekrene Utvikling AS, S&B Eiendom AS, Birkeland AS og Ekrene 39 AS, samt 67 % av aksene i Ekrene 34 AS. Datterselskapene har virksomhet innen utleie av fast eiendom og anleggsvirksomhet.
- (12) Størstedelen av aktiviteten i Stangeland og Birkeland Holding AS skjer i Birkeland AS. Birkeland AS er engasjert i flere virksomhetsområder innenfor anleggsvirksomhet, herunder riving og sanering, grunnarbeid, utfylling, knusing, sprenging, graving, bergarbeid og landmåling. Virksomheten har Vestlandet som sitt marked, og har hatt prosjekter fra Ålesund i nord til Rogaland i sør. Primærvirksomheten er imidlertid rettet mot Haugalandet.

4.1.5 Stangeland Rental AS

- (13) Stangeland Rental AS driver med utleie av anleggsmaskiner og anleggsutstyr.

4.1.6 Stangeland Prosjekt AS

- (14) Stangeland Prosjekt AS ble etablert i 2019. Det er for tiden ingen aktivitet i selskapet.

4.1.7 Kolnes Maskin AS

- (15) Stangeland Gruppen AS eier 100 % av aksjene i Kolnes Maskin AS. Kolnes Maskin AS driver anleggsvirksomhet og -tjenester. Kolnes Maskin AS retter seg mot mindre anleggsprosjekter i Randaberg og omegn.

4.1.8 Stangeland Miljø AS

- (16) Stangeland Miljø AS håndterer forurensede masser fra rivingsprosjekter, utbyggingsprosjekter og områder hvor masse må skiftes ut eller renses.

4.1.9 Crane Norway Group AS

- (17) Crane Norway Group AS er et konsern som består av flere selvstendige datterselskaper med virksomhet innenfor kran- og transporttjenester, fordelt på datterselskaper i Trondheim, Tromsø, Sandnes, Oslo og Kristiansand.
- (18) Virksomhetene er landsdekkende tjenesteleverandører til alle typer bransjer samt petroleumsanlegg on-/offshore.

4.1.10 Magirus AS

- (19) Stangeland Gruppen AS eier 50 % av aksjene i Magirus AS. Selskapet driver med utvikling av fast eiendom, herunder hovedsakelig næringseiendom og noe boligeiendom. De resterende 50 % eies av Cator AS.

4.1.11 Soma 1 AS

- (20) Stangeland Gruppen AS eier 100 % av aksjene i holdingselskapet Soma 1 AS.

- (21) Soma 1 AS har tre datterselskap: **AS Betong, Spennarmering Norge AS og AS Betong Utleie.**
- (22) **AS Betong** ble opprettet 1. mai 2022 gjennom et innmatkjøp av betongavdelingen til SV Betong med formål om å skape en betongentreprenør som skulle spesialisere seg på infrastruktur og store betongkonstruksjoner. Arbeidet består for det meste av stedstøpt betong, men virksomheten utfører også montasje av betongelementer.
- (23) AS Betong har et forholdsvis bredt kundesegment på infrastruktur som underleverandør eller partner til Stangeland Maskin AS eller andre maskinentreprenører, men også på rene betongentrepriser. AS Betong leverer stort sett betongtjenester til anleggsprosjekter, enten som underleverandør til graveentreprenører eller som byggherre på anleggsprosjekter.
- (24) **Spennarmering Norge AS** utfører spennarmering i egne prosjekter eller som delleveranse til andre betong- og graveentreprenører. Dette kan være i forbindelse med konstruksjon av broer og annen infrastruktur, boligblokker, næringsbygg, havvindmøller eller andre byggverk der det er behov for lange spenn, eller behov for å redusere betongtykkelse og armeringsbehov.
- (25) **AS Betong Utleie** driver med utleie og leasing av bygge- og anleggsmaskiner og -utstyr.

4.2 Jærentreprenør AS

- (26) Jærentreprenør AS ble etablert i 1983, først som betongentreprenør og etter hvert også som totalentreprenør. I dag er Jærentreprenør en totalentreprenør.
- (27) Jærentreprenør leverer totalentrepriser innen boligblokker, offentlige bygg som skoler, barnehager, svømmehaller o.l., samt næringsbygg. Selskapet leverer også underentrepriser for betong til anleggsprosjekter.
- (28) Jærentreprenør AS er 100 % eid av Havblå AS.

4.3 Betongvirksomheten til Jærentreprenør

4.3.1 Jærentreprenør Anlegg AS

- (29) Jærentreprenør Anlegg AS ble stiftet i september 2022. Jærentreprenør Anlegg er en underentreprenør til betongarbeider innenfor anleggssegmentet. Selskapet leverer betongarbeider til veianlegg, dammer, offentlig infrastruktur o.l.
- (30) Jærentreprenør Anlegg AS er 100 % eid av Havblå AS.

4.3.2 Jærentreprenør Betong AS

- (31) Jærentreprenør Betong AS ble opprettet i 2023 og består av den tidligere betongvirksomheten til Jærentreprenør AS. Denne betongavdelingen utfører betongarbeider både på totalentrepriseoppdragene til Jærentreprenør AS, samt betongarbeider som underleverandører.
- (32) Jærentreprenør Betong AS utfører betongarbeider på boligblokker, næringsbygg og offentlige bygg.
- (33) Jærentreprenør Betong AS er 100 % eid av Havblå AS.

5. OMSETNINGSTALL

- (34) De involverte foretakenes omsetningstall i Norge for 2022 er følgende:

Selskap	Omsetning
Stangeland Gruppen AS	165 559 000 NOK
Jærentreprenør AS	649 824 000 NOK
AS Betong	89 880 000 NOK
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	

6. BESKRIVELSE AV MARKEDER

6.1 Relevant produktmarked

- (35) Både Stangeland Gruppen AS, Jærentreprenør AS, Jærentreprenør Anlegg AS og Jærentreprenør Betong AS er aktive innenfor markedet for bygg- og anleggsvirksomhet. EU-Kommisjonen har tidligere lagt til grunn at det eksisterer et eget marked for byggtjenester, som er adskilt fra markedet for anleggsvirksomhet og annen sivilingeniørvirksomhet.¹ Partene legger tilsvarende avgrensning til grunn som EU-Kommisjonen og vil derfor oppgi informasjon om Partenes virksomhet innen henholdsvis bygg- og anleggsmarkedet separat.
- (36) EU-Kommisjonen har tidligere vurdert markedet for byggetjenester ved flere anledninger og vurdert å skille mellom byggvirksomhet knyttet til boliger og byggvirksomhet knyttet til næringsbygg/offentlige bygg.²
- (37) Hva gjelder markedet for anleggstjenester, har Kommisjonen tidligere uttalt at det er et samlet marked for konstruksjon og bygging av samferdsel og infrastruktur, som bygging og konstruksjon av vei, bro, tunnel og jernbane.³ Øvrige anleggsprosjekter, herunder industribygg, energibyg, vannkraftverk med mer, anses å utgjøre et separat marked fra markedet for konstruksjon og bygging av samferdsel og infrastruktur.
- (38) Det er også stilt spørsmål ved hvorvidt disse markedene kan segmenteres ytterligere basert på prosjektets størrelse, herunder om det er grunnlag for å skille mellom store kontrakter (verdi over EUR 25-50 million) og små kontrakter.⁴ Kommisjonen har imidlertid ikke tatt endelig stilling til om det er grunnlag for en slik ytterligere segmentering.
- (39) Som beskrevet i punkt 2 innebærer foretakssammenslutningen at betongvirksomheten til Stangeland, AS Betong, og betongvirksomheten til Jærentreprenør, Jærentreprenør Betong AS og Jærentreprenør Anlegg AS, samles i et nytt fellesforetak. Det kan tenkes at betongarbeider innenfor henholdsvis byggvirksomhet og anleggsvirksomhet utgjør egne, separate markeder. Partene er imidlertid ikke kjent med at Kommisjonen eller andre konkurransemyndigheter har vurdert dette tidligere. Melder er selv av den oppfatning at en slik avgrensning ikke er

¹ Se blant annet sak M.6020 – Acs/Hochtief (2011)

² Se blant annet sak M.6020 – Acs/Hochtief (2011) og sak M.9270 – VINCI Airports / Gatwick Airport (2019)

³ Se sak COMP/M.6020 Acs/Hochtief (2011) (avsnitt 6) og sak COMP/M.9270 VINCI Airports / Gatwick Airport (2019) (avsnitt 17).

⁴ Sak M.3864 Fimag/Züblin (2005)

hensiktsmessig, men har for ordens skyld valgt å oppgi tall på et slikt hypotetisk, snevert marked.

6.2 Relevant geografisk marked

- (40) Når det gjelder det geografiske omfanget, har Kommisjonen vurdert at markedene for bygg- og anleggsvirksomhet som nasjonale.⁵ Melder er enig i denne avgrensningen. For ordens skyld har Partene likevel valgt å oppgi tall etter en fylkesmessig avgrensning.
- (41) Partene har hovedsakelig virksomhet i Rogaland. Melder oppgir derfor markedsandeler både på et nasjonalt nivå og i Rogaland.

7. KONKURRANSEANALYSE

7.1 Horisontale forhold

- (42) Uavhengig av hvordan produktmarkedet for byggvirksomhet og det geografiske markedet defineres, vil Partenes samlede markedsandeler etter Transaksjonen være begrenset. Dette tilsier i seg selv at foretakssammenslutningen ikke vil ha noen virkninger på konkurransen. Nedenfor følger en angivelse av den samlede markedsandelen til AS Betong og betongvirksomheten til Jærentreprenør i de ulike markedene.

Tabell 1: Det nasjonale byggmarkedet

Foretak	Markedsandel (prosent) ⁶
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 2: Et potensielt byggmarked begrenset geografisk til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ⁷
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 3: Et potensielt marked for betongarbeider til byggeprosjekter i Rogaland

⁵ Se blant annet sak M.6020 – Acs/Hochtief (2011)

⁶ Angivelse av markedsandeler bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Norge i 2021.

⁷ Angivelse av markedsandeler bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021.

Foretak	Markedsandel (prosent) ⁸
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 4: Et potensielt marked for byggvirksomhet knyttet til boliger, avgrenset til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ⁹
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 5: Et potensielt marked for byggvirksomhet knyttet til næringsbygg og offentlige bygg avgrenset til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹⁰
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 6: Det nasjonale anleggsmarkedet

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹¹
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	

⁸ Angivelsen av partenes markedsandeler er basert på Norsk Fabrikkbetongforenings prognose på forbruk av fabrikkbetong sammenholdt med SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021.

⁹ Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021 sammenholdt med Veidekkes rapport og estimater for fordeling mellom bolig og næringsbygg i 2022 for Syd-Vest.

¹⁰ Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021 sammenholdt med Veidekkes rapport og estimater for fordeling mellom bolig og næringsbygg i 2022 for Syd-Vest.

¹¹ Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av anleggsprosjekter i Norge i 2021 basert på bransjekode 41.2, 42.1, 42.2, 42.9 og 43.1.

AS Betong	
Totalt:	

Tabell 7: Et potensielt anleggsmarked begrenset geografisk til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹²
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 8: Et potensielt marked for betongarbeider innen anleggsprosjekter, begrenset geografisk til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹³
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

Tabell 9: Et potensielt marked for konstruksjon og bygging av samferdsel og infrastruktur, begrenset geografisk til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹⁴
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

¹² Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av anleggsprosjekter i Rogaland i 2021 basert på bransjekode 41.2, 42.1, 42.2, 42.9 og 43.1.

¹³ Angivelsen av partenes markedsandeler er basert på Norsk Fabrikkbetongforenings prognose på forbruk av fabrikkbetong sammenholdt med SSBs tall for omsetning av anleggsprosjekter i Rogaland i 2021 basert på bransjekode 41.2, 42.1, 42.2, 42.9 og 43.1.

¹⁴ Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021 basert på bransjekode 41.2, 42.1, 42.2, 42.9 og 43.1, sammenholdt med Veidekkes rapport og estimater for allokering av anleggsmarkedet innenfor kategoriene samferdsel og infrastruktur for det nasjonale anleggsmarkedet i 2022.

Tabell 10: Et potensielt marked for konstruksjon og bygging av øvrige anleggsprosjekter, geografisk begrenset til Rogaland

Foretak	Markedsandel (prosent) ¹⁵
Betongvirksomheten til Jærentreprenør	
AS Betong	
Totalt:	

- (43) Partenes samlede markedsandel vil ikke overstige [REDACTED] i noen av de mulige markedene som er nevnt ovenfor. De lave markedsandelene tilsier dermed at Transaksjonen ikke vil ha noen negative konkurransemessige virkninger.
- (44) Partene vil dessuten møte sterk konkurranse fra en rekke andre ulike tilbydere i markedet for byggtjenester og i markedet for anleggstjenester ettersom disse markedene er fragmentert og det er lave etableringshindringer. Partene møter i dag betydelig konkurranse fra store nasjonale aktører som [REDACTED]
- (45) Videre inngås kontrakter i bygg- og anleggsbransjen gjennom anbudskonkurranser eller gjennom forhandlinger med store kunder og anbudslignende prosesser. Majoriteten av kundene er også store og profesjonelle aktører, noe som medfører at kundene har en betydelig grad av kjøpermakt.
- (46) Det følger av det ovennevnte at Partene ikke vil ha mulighet til å utøve noen form for markedsrett etter transaksjonen. Partenes markedsandeler er begrenset, og Partene vil også etter transaksjonen møte sterk konkurranse fra en rekke andre aktører. Transaksjonen vil dermed ikke ha noen negative konkurransemessige virkninger. Sistnevnte gjelder uavhengig av hvordan markedet avgrenses.

7.2 Vertikale forhold

- (47) Dersom markedet avgrenses til et nasjonalt marked for henholdsvis byggtjenester og anleggstjenester, vil det ikke være noen vertikalt berørte markedet ettersom Partene og morselskapene til Newco AS, Stangeland Gruppen AS og Jærentreprenør AS, vil være aktive i det samme markedet.
- (48) For fullstendighetens skyld nevnes det at dersom markedet for betongvirksomhet anses som et separat marked fra markedet for øvrig bygge- og anleggstjenester, vil Partene anses å operere i vertikalt berørte markeder med morselskapene ettersom selskapet vil kunne levere betongkompetanse til Jærentreprenør AS som totalentreprenører og Stangeland Gruppen som graveentreprenør. Det eksisterer dermed et visst leverandørforhold mellom Partene og

¹⁵ Tallene bygger på SSBs tall for omsetning av byggeprosjekter i Rogaland i 2021 basert på bransjekode 41.2, 42.1, 42.2, 42.9 og 43.1, sammenholdt med Veidekkes rapport og estimater for allokering av anleggsmarkedet innenfor kategoriene samferdsel og infrastruktur for det nasjonale anleggsmarkedet i 2022.

morselskapene. Bakgrunnen for dette er at ikke alle aktører i bygge- og anleggssektoren har egne fagarbeidere innenfor betongfaget og må derfor kjøpe slik kompetanse fra tredjeparter.

- (49) Som nevnt antas det imidlertid at Partenes virksomhet innebærer en horisontal overlapp i markedet for byggetjenester og markedet for anleggstjenester. Det er ikke grunnlag for å skille mellom den virksomheten som AS Betong, Jærentreprenør Betong AS og Jærentreprenør Anlegg AS har direkte for byggherre og den virksomheten de utfører som underleverandører. Det vises i denne sammenheng til at de største aktørene på bygge- og anleggsmarkedet har betongkompetanse internt.
- (50) Uansett antar Partene at det nyetablerte, felleseide selskapet (*Newco AS*) vil ha en markedsandel langt under 30 prosent i et hypotetisk marked for salg av betongkompetanse i forbindelse med bygg- og anleggsvirksomhet. Dette utgjør dermed uansett ikke et berørt vertikalt marked.

8. OVERSIKT OVER PARTENES VIKTIGSTE KUNDER, KONKURRENTER OG LEVERANDØRER

- (51) En oversikt over AS de fem viktigste kundene, konkurrentene og leverandørene til AS Betong og betongvirksomheten til Jærentreprenør er vedlagt i **Vedlegg 1**.

Vedlegg 1: Oversikt over partenes viktigste kunder, konkurrenter og leverandører

9. DE INVOLVERTE FORETAKENES SISTE ÅRSBERETNINGER OG ÅRSREGNSKAP

- (52) Årsberetninger og årsregnskap for Stangeland Gruppen og Jærentreprenør fra siste regnskapsår er offentlig tilgjengelig via Brønnøysundregistrene.

10. KONFIDENSIALITET

- (53) Forretningshemmeligheter er markert med grønn bakgrunn i denne meldingen, som dermed utgjør offentlig versjon når disse opplysningene er fjernet. I tillegg utgjør opplysningene i **Vedlegg 1** forretningshemmeligheter i sin helhet. Begrunnelse for unntak av forretningshemmeligheter er angitt i **Vedlegg 2**.

Vedlegg 2: Begrunnelse for unntak av forretningshemmeligheter

* * *

Med vennlig hilsen
CMS Kluge Advokatfirma AS

Henrik Nordling
Advokat